

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΕ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 12 ΙΟΥΝΟΥ 1937

Α^ο 23

ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΕΓΓΡΑΦΟΝ

Ἄριθ. Πρωτ. 37141

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Ἀπριλίου 1937

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΓΑΜΟΥ

Πρὸς τὸν Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 862/Διεκ. 924 καὶ ἀπὸ 6 Ἀπριλίου ε. ε. ὑμετέρου ἐγγράφου, δι' οὗ διεββάθη ἡμῖν ἀντίγραφον τοῦ πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον ἀποσταλέντος ὑπ' ἀριθ. 681 ἀπὸ 19 Μαρτίου ε. ε. Γράμματος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσωμεν τὰ ἑξῆς:

Δὲν εἶνε ἀκριβὲς ὅτι διὰ τοῦ Σχεδίου Ἑλληνικοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τίθεται ἐν μειονεκτικῇ θέσει ὁ ἐκκλησιαστικὸς γάμος. Ὁ θρησκευτικὸς χαρακτὴρ τοῦ γάμου καὶ ἡ ὑπόστασις αὐτοῦ ὡς μυστηρίου ἀναγνωρίζεται καὶ διατηρεῖται πλήρως ὑπὸ τοῦ ἀρθ. 22 τοῦ ὀρθόδοξου Σχεδίου τόσον διὰ τοῦς Ὀρθοδόξους Χριστιανούς, ὅσον καὶ διὰ πάντας, ὧν τὸ Θρήσκευμα ἢ δόγμα προσβέβηκε τὸν γάμον ὡς μυστήριον. Οὐδὲ δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἀρθ. 24 τοῦ, ὅπως ἅμα τῇ ἱερολογίᾳ συντάσσεται καὶ ληξιαρχικὴ πράξις περὶ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου, ἐπηρεάζει τὸ παράπαν τὸν θρησκευτικὸν τοῦ γάμου χαρακτῆρα, διότι καὶ ὑπὸ τῆς κειμένης ἐλληνικῆς νομοθεσίας ἀπαιτεῖται ἡ περὶ τοῦ γάμου σύνταξις ληξιαρχικῆς πράξεως, ἢ δὲ διαφορᾶ, ἢ ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἰσχύον δίκαιον παρουσιάζει τὸ ἐν λόγῳ Σχέδιον εἶνε ὅτι ἀνάγει ἤδη τὴν ληξιαρχικὴν πράξιν εἰς πρόσθετον συστατικὸν στοιχεῖον τοῦ γάμου. Εἰς τὴν καινοτομίαν ταύτην ἤχθη ὁ νομοθέτης οὐ μόνον ἐκ τοῦ γενικωτέρου λόγου, ὅτι πρέπει καὶ εἰς τὴν Πολιτείαν νὰ ἀναγνωρίζηται συμμετοχὴ εἰς τὴν κατάρτισιν ἐννόμου σχέσεως τὰ μέγιστα ἐνδιαφερούσης καὶ τὴν Πολιτείας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ γενικωτέρου λόγου, ὅτι ὑπὸ τὸ ἰσχύον δίκαιον, καθ' ὃ ἡ ληξιαρχικὴ πράξις εἶναι ἀπλῶς ἀποδεικτικὴ τοῦ γάμου, ὅχι σπάνιον εἶναι τὸ φαινόμενον τῆς ὑπὸ τῶν εἰς γάμον συναπτομένων παραλείψεως τῆς δηλώσεως τοῦ γάμου εἰς τὸν Ληξιαρχον, εἰς τρόπον ὥστε τὰ δικαστήρια νὰ ἀναγκάζονται πολλάκις νὰ διατάσσουν ἀπόδειξιν τῆς τελέσεως τοῦ γάμου διὰ μαρτύρων, καθ' ὃν χρόνον καὶ ἐνὸς ἀγροῦ ἢ μεταβίβασις δὲν δύναται νὰ πισωθῇ δι' αὐτῶν. Ὅθεν προφανῆς παρίσταται ἀνάγκη, ὅπως, ἐν τῷ συμφέροντι αὐτῆς τῆς σχέσεως τοῦ γά-

μου ὡς θεμελιώδους θεσμοῦ καὶ σοβαροτάτης τῶν ἠθικῶν καὶ τῶν ἐννόμων σχέσεων, ἐνισχυθῶσιν οὐσιαστικῶς αἱ κινήσεις αἱ ἐπιβάλλουσαι τὴν σύνταξιν ληξιαρχικῆς πράξεως, τοιαύτη δὲ ἐἴσχυσις ὡς ἡ περὶ ἀπέδειξε, δὲν θὰ ἦτο ἐν ἀποτελεσματικῷ μέτρῳ ἐφικτή, εἰμὴ διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ σχεδίου ἀκολουθουμένης ἑνθιμίσεως.

Ἄλλως τε δὲ ἡ ἀναγωγὴ τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως εἰς πρόσθετον ἀπλῶς συστατικὸν στοιχεῖον τοῦ γάμου δὲν δύναται ββαίως νὰ θεωρηθῇ ὡς καθαπτομένη τῶν δογμάτων τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι, κατὰ τὰς παρ' ἡμῖν σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἡ Πολιτεία ὑποχρεοῦται μὲν νὰ ἀπέχη πάσης ἐπεμβάσεως εἰς τὰ δόγματα, δὲν ὑποχρεοῦται δ' ὅμως νὰ ἀπέχη καὶ πάσης ἑνθιμίσεως θεσμῶν, οἵτινες ἀποτελοῦσιν ὁπωσδήποτε ἀντικείμενον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, ἀρκεῖ νὰ μὴ προσβάλλῃ τοὺς κανόνας τούτους. Ὡς εἴρηται, τὸ Σχέδιον ἀναγνωρίζει πλήρως τὸν χαρακτῆρα τοῦ γάμου ὡς μυστηρίου, ὅθεν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ νοηθῇ, πῶς ἡ ὑπὸ τοῦ νομοθέτου τῆς Πολιτείας θέσπισις προσθέτου ἀπλῶς διατυπώσεως, μηδὲ ὅπως ἀναγούσης τὸν θρησκευτικὸν χαρακτῆρα τοῦ γάμου, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀνατρέπουσα τὰ δόγματα. Οὐδὲ θὰ ἠδύνατό τις νὰ ὑποτηριζέη, μάλιστα παρ' ἡμῖν, ὅτι ἡ Πολιτεία ὑποχρεοῦται νὰ ἀπέχη πάσης, μὴ καθαπτομένης τῶν δογμάτων, νομοθετικῆς ἐπεμβάσεως εἰς τὰ τοῦ γάμου, ἐφ' ὅσον οὐδὲ δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ ὅτι ὁ γάμος δὲν εἶνε μόνον μυστήριον, ἀλλὰ καὶ σχέσις τῶν συναπτομένων ἀμέσως συνδεομένη πρὸς τὰ ὑψιστὰ ἠθικὰ καὶ κοινωνικὰ συμφέροντα καὶ ἰδεώδη, τῶν ὁποίων ἡ σύγχρονος Πολιτεία εἶνε ἀναμφισβητήτως προασπιστὴς καὶ θεράπων.

Δὲν εὐρίσκομεν ὡσαύτως ὀρθὸν τὸ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας λεγόμενον ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ Σχεδίου θέλουσιν ἀγάγει εἰς κατάργησιν τοῦ μυστηρίου διὰ τῆς σὺν τῷ χρόνῳ ἐπικρατήσεως τοῦ πολιτικοῦ γάμου, διότι, ὡς εἴρηται, ὡς πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς καὶ πάντας τοὺς λοιπούς, ὧν τὸ θρήσκευμα ἢ δόγμα προσβέβηκε τὸν γάμον ὡς μυστήριον, ἡ παράλειψις τῆς ἱερολογίας ἀποκλείεται ἀπολύτως, ἀφοῦ ἄντι ταύτης καὶ κατὰ τὸ Σχέδιον δὲν ὑπάρχει γάμος. Ἐὰν δ' ὅμως ἡ αἰτίασις αὕτη ἀναφέρηται εἰς τὸ ἀρθ. 24 τοῦ Σχεδίου, καθ' ὃ οἱ συναπτόμενοι εἰς γάμον δύναται νὰ τελέσωσιν αὐτὸν διὰ μόνης τῆς ἐνώπιον τοῦ ληξιαρχου δηλώσεως, ἐὰν δηλώσωσιν ἐνώπιον τοῦ ληξιαρχου ὅτι δὲν ἀνήκουσιν εἰς ἀνεγνωρισμένην θρη-

σκείαν ἢ δόγμα, ἢ ὅτι δὲν πρεσβεύουσιν τὸν γάμον ὡς μυστήριον, συνομολογοῦμεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ἡ διάταξις αὕτη, ἣτις πάντως δὲν θὰ ἦτο ἐξυπηρετικὴ τῶν σχέσεων μεγάλου ἀριθμοῦ ἀνθρώπων διότι, εὐτυχῶς, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἔχεται στερεῶς τῶν πατρῶν καὶ τῶν παραδόσεων καὶ τῆς εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἀφοσίωσης, οὐδαμῶς δύναται νὰ θεωρηθῆ ἑυστοχος. Εἰδικώτερον δὲ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου, ἡ ἐξυπνοοῦσα ὅτι θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἐμφανίξῃ μὲν ἑαυτὸν ὡς χριστιανὸν ὀρθόδοξον, συνάμα δὲ νὰ δηλοῖ ἐνώπιον τοῦ Ληξιαρχοῦ ὅτι «δὲν πρεσβεύει τὸν γάμον ὡς μυστήριον», εἶνε προφανῶς ἀτυχεστάτη, διότι ἀνοίγει θύραν πρὸς διάρρηξιν τῆς ἐνότητος τῆς εἰς τὰ δόγματα πίστεως καὶ δημιουργίαν αἰρετικῶν. Βεβαίως ἐλάχισται θὰ ἦσαν αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς θὰ εἶχε τις παρ' ἡμῖν τὸ θάρρος νὰ ἐμφανίξῃται ὡς ἄθεος ἢ ἄθρησκος, εἶτι δὲ ὀλιγώτεραι αἱ περιπτώσεις τῆς ἐμφανίσεως ἐλλήνων, οἱ ὁποῖοι, διαιροῦντες τὴν πίστιν αὐτῶν, θὰ ἐνεφανίζοντο ὡς ὀρθόδοξοι «μὴ πρεσβεύοντες τὸν γάμον ὡς μυστήριον». Πάντως ὅμως τὸ ἄρθρον 24 πιθανώτατα θέλει διαγραφῆ ὀλοσχερῶς ἕνεκα τῶν ἐκτεθέντων.

Τὸ ἄρθρον 23 τοῦ Σχεδίου ἀφορᾷ προδήλως εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν οἱ εἰς γάμον συναπιτόμενοι εἶνε ἀλλόθρησκοι, καὶ δὴ ἀνήκουσιν εἰς θρησκείαν ἢ δόγμα μὴ πρεσβεῦον τὸν γάμον ὡς μυστήριον.

Ὡς πρὸς τούτους τὸ Σχέδιον ἀρκεῖται εἰς συντάξιν ληξιαρχικῆς πράξεως, οὐδὲ θὰ ἦτο νοητὴ ἀλλοία ῥύθμισις τοῦ θέματος τούτου, ὅπερ προδήλως κείται ἔξω τοῦ κύκλου τῶν ἐνδιαφερόντων τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ζητημάτων.

Ἀλλὰ τόσον αἱ εἰς τὰ κωλύματα τοῦ γάμου, ὅσον καὶ αἱ εἰς τὸν τύπον αὐτοῦ ἀφορῶσαι διατάξεις τοῦ Σχεδίου, ἀποτελοῦσαι προσχέδιον ἀτιμῶς νομοθετικῆς ῥυθμίσεως, πᾶν ἄλλο εἶνε ἢ τελικαί, ἡ δὲ παρούσα Κυβέρνησις θέλει λάβει σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν πᾶσαν ὑπόδειξιν τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις θὰ ἀπέβλεπεν εἰς τὴν βελτίωσιν αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἐξυπηρετικώτερον τῶν κοινῶν ὑψίστων συμφερόντων, ἀνα Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία κέκληται ἀπὸ κοινοῦ νὰ θεραπεύωσιν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον προβλέπεται ἐν τῷ περὶ ἀναθεωρήσεως τοῦ Σχεδίου Ἀστικοῦ Κώδικος καταρτισθέντι ἤδη Νομοσχεδίῳ, ὅπως ἢ τε Ἐκκλησία καὶ ἡ Θεολογικὴ τοῦ Πανεπιστημίου Σχολὴ ἐκπεροσσηθῶσι προσηκόντως ἐν τῇ οἰκείᾳ Ἐπιτροπῇ.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Γ. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Πράξ. 20, 16-18-28-36.

Ἐν τῇ ὑπερόφῳ ταύτῃ τοῦ ἱεροῦ βιβλίου τῶν Πράξεων σελίδι ἔχομεν ἀνάγλυφον τὸν ἀποστολικὸν βίον, τὸ ἀποστολικὸν ἰδεῶδες μετὰ πάσης ἀκριβείας διαζωγραφούμενον τοῦ μακαρίου ἐκείνου ἀποστόλου Παύλου. Ἀποτεινόμενος μετ' ἀφθάστου στοργῆς, μετὰ φίλτρον, τὸ ὁποῖον ὠθεῖ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ εἰς τὰ ὑψηλότετρα καὶ παθητικώτερα τῆς ρητορίας ὕψη, πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἐφέσου καὶ τῆς Ἀνθυ-

πατικῆς Ἀσίας, ἀκτινοβολεῖ ὁ Ἀπόστολος αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ παρέχει τὴν πιστοτέραν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ἀποστολικῆς δράσεως εἰκόνα. Ἐκάστη λέξις αὐτοῦ εἶνε υἷα ποιμαντορικῆ ἀξία· εἶνε γνώρισμα ἐκείνου τοῦ λειτουργοῦ, ὅστις ἐν συνειδήσει καὶ μετὰ πίστεως ὑπηρετεῖ εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ· εἶνε ἡ λυδία λίθος, ἐφ' ἣς δοκιμάζεται τὸ ἔργον παντὸς διακόνου τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Ἐκκλησίας, εἶνε ἀκόμη ὁ θεμελιώδης κανονισμὸς ποιμαντορικῆς ἐν γνησίῳ πνεύματι Χριστοῦ ἀσκήσεως τῆς λειτουργίας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς διακονησέως τοῦ ποιμνίου.

Εἶνε σπουδαῖον νὰ δυνάται τις, ὡς ὁ τῶν Ἐθνῶν Ἀπόστολος, νὰ ἔχη τὴν παροησίαν καὶ τὸ σθένος νὰ ἐπικαλῆται αὐτὴν ταύτην τὴν προσωπικὴν τῶν ἀκροατῶν του γνῶσιν, χωρὶς τὸν παραμικρὸν ἐνδοιασμὸν ὅτι θὰ διεκινδύνευε νὰ διαψευδῆ ὑπότινος, σχετικῶς πρὸς τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ πρὸς πάντας τοὺς ἐν Ἐφέσῳ καὶ τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἀνθυπατικῆς Ἀσίας κατὰ τὸ τυχερῶς ἐν μέσῳ αὐτῶν διασφραῖσαν χρονικὸν διάστημα. «Ὑμεῖς ἐπίστιασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἣς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πολλῶν δακρύων καὶ πειρασμῶν... ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἶκους, διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλλησι τῶν εἰς Θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν». Ἀπλῆ καὶ σαφειστάτη ἐξήγησις τῆς θέσεως τοῦ λειτουργοῦ τοῦ Εὐαγγελίου ἀέναντι ἐκείνων, οὗς ἀναλαμβάνει νὰ καθοδηγήσῃ εἰς νομῆς σωτηρίου. Τὸ ἔργον ἐκάστου πρέπει νὰ κατοπτρίζεται εἰς τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὴν ἀμεινονίαν τῆς ἐμπειρικῆς γνῶσιν, τοῦ διαπεπιστευμένου αὐτοῦ ποιμνίου. Διὰ τοῦτο ἡ περιπαθὴς τοῦ Ἀποστόλου πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους σύστασις· «Προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμεῖς· τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ».

Εἶναι δὲ ἐξόχως συγκινητικὴ ἡ σκηνή, καθ' ἣν στιγμὴν ἀποχωρίζεται ὁ Ἀπόστολος ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου του ἐκ Μιλήτου, σκηνὴ ἱκανὴ νὰ ἐμπνεύσῃ τοὺς εὐφραδεστέρους ῥήτορας, τοὺς εὐπαθεστέρους καλλιτέχνους καὶ ποιητάς. «Θεῖς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσήξατο», ἱστορεῖ ὁ ἱερὸς Λουκάς. «Ἰκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου καταπίλον αὐτόν, ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν». Τίς δὲν γοητεύεται ἀπὸ τὴν ἐξαισίαν ταύτην εἰκόνα πνευματικοῦ πατρὸς καὶ πνευματικῶν τέκνων; Καὶ τίς θὰ ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῆ, ὅτι ἡ ἀποχαιρετιστήριος ἐκείνη σκηνὴ ἦτο ἡ τρανοτάτη ἀπόδειξις, πόσον ἐν φόβῳ Θεοῦ ἐχειρίσθη τὸ ἀποστολικὸν αὐτοῦ ὑπόγραμμα ὁ θεῖος Παῦλος; Εἶναι λίαν εὐχάριστον ὅτι ὁ Ἀπόστολος κατέλιπεν ἡμῖν τὴν κλεῖδα τῆς ἐπιτυχίας τῆς αὐτῆς τοῦ λαοῦ ἀφοσιώσεως πρὸς αὐτόν. Ὅμιλεῖ ὁ Ἰνός· «Ἐργυρίου, ἡ χρυσίου, ἡ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεῖαις μου

καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρετήσαν αἱ χεῖρες αὐταί. Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· μακάριόν ἐστι μᾶλλον δίδοναι ἢ λαμβάνειν». Καὶ τῇ ἀληθείᾳ, οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει μέσον δραστικώτερον πρὸς κατάρτησιν τῶν ψυχῶν, ὡς οὐδὲν ἐπίσης ἀποκρουστικώτερον τοῦ λαμβάνειν μᾶλλον ἢ δίδοναι, παρὰ τοῖς λειτουργοῖς μάλιστα τοῦ Εὐαγγελίου.

Κ.

Η ΕΝΝΟΙΑ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΟΤΗΤΟΣ

Ἐπὶ τὸν τίτλον τοῦτον ἐν τῷ «Λόγῳ», ὄργανῳ τῆς ἐν Πολωνίᾳ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐδημοσιεύθη τὸ ἀκόλουθον κύριον ἄρθρον :

Ἡ κατὰ ὀλόκληρον μῆνα διαφορὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Δύσεως ὡς πρὸς τὸν ἑορτασμόν τοῦ Πάσχα προὐκάλεσε τὸ ἐνδιαφέρον πολλῶν εἰς τὸ ζήτημα τοῦ Πασχαλίου.

Τὸ ζήτημα τοῦ χρόνου τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα ἔχει ἀπὸ γὰρ δογματικὴν σημασίαν; Δὲν ἐπιτείνει ἀπὸ γὰρ τὴν διάστασιν τῶν Ἐκκλησιῶν ἢ ὡς πρὸς τὸν ἑορτασμόν τοῦτον διαφορὰ; Καὶ δὲν πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει αἱ ἐκ τῆς διαφορᾶς ταύτης προκύπτουσαι ἀνωμαλίαι;

Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ εἰδικὸν τοῦ Πασχαλίου ζήτημα, ἀρκούμενοι μόνον νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ τρόπος τοῦ ὑπολογισμοῦ διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα ἐτέθη εἰς χρῆσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἤδη ἀπὸ τῆς λήξεως τῶν διωγμῶν, τῷ 312, ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, ὥστε πρόκειται περὶ πράξεως διαρκείας δέκα καὶ ἕξ αἰώνων, καὶ πλέον. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἀποδίδηται εἰς αὐτὸ δογματικὴ σημασία, τὴν ὁποίαν οὐδαμῶς κέκτηται. Ἐν τούτοις τὸ ζήτημα τοῦτο παρέχει ἀφορμὴν νὰ σκεφθῶμεν ἐπὶ τῆς συντηρητικότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καθ' ὅλον, ἐπὶ τῆς «ἰδέας» τῆς συντηρητικότητος ταύτης, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἂν αὕτη παρακωλύῃ τὴν τῶσον ὑπὸ πολλῶν σήμερον ποθουμένην ἀμοιβαίαν προσέγγισιν τῶν Ἐκκλησιῶν.

Πρὸ παντὸς δὲν πρέπει νὰ νομισθῇ ὅτι ἡ Ἐκκλησία παραμένει ἀδιάφορος πρὸς τὸ γεγονός τῆς μεταξὺ τῶν χριστιανῶν διαιρέσεως. Ἡ Ἐκκλησία θλίβεται διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος καὶ προσεύχεται «ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως», μετέχει δὲ τῶν πρὸς πραγματοποίησιν αὐτῆς κοινῶν ἐργασιῶν καὶ διασκέψεων τῶν ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν ἐν τῇ οὕτω καλουμένῃ οἰκουμενικῇ χριστιανικῇ κινήσει.

Θὰ ἦτο ὅμως ἀφελὲς νὰ νομισθῇ ὅτι τοιαῦτα μέτρα, ὁποῖα ἢ περὶ τοῦ Πασχαλίου συμφωνία, θὰ ἠδύναντο νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν προσέγγισιν τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐν γένει χριστιανικῶν ὁμολογιῶν. Ἡ περὶ θεμελιώδη, δογματικὰ ζητήματα διάστασις εἶνε πολὺ βαθυτέρα ἢ ὅσον ἐπιπολαίως παρουσιάζεται. Ἡ μεταξὺ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ καθολικισμοῦ διάστασις δὲν ἐξαντλεῖται μὲ τὰς γνωστάς

διδασκαλίας περὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πρωτείου, περὶ τοῦ καθαρτηρίου καὶ τῶν τοιούτων, ἀλλ' εἰσχωρεῖ πολὺ βαθύτερον εἰς αὐτὴν τὴν περὶ Ἐκκλησίας ἀντίληψιν, εἰς τὸ περὶ τῆς ἀπολυτρώσεως δόγμα καὶ εἰς τὰ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀγιότητος. Ἡ δὲ πρὸς τὸν προτεσταντισμὸν διαφορὰ ἀπὸ τινος ἐπόψεως εἶνε ἔτι βαθυτέρα. Τούτου ἕνεκα τὸ θεωρεῖν τὴν περὶ τὸ Πασχάλιον συμφωνίαν ἢ τὴν ἐξομάλυνσιν ἄλλων παρομοίων ὄψεων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ὡς «μέσον προσεγγίσεως τῶν Ἐκκλησιῶν» ἀποδεικνύει ἢ ἀγνοίαν τοῦ ζητήματος ἢ σκόπιμον παραπλάνησιν τῶν ἀμαθῶν μαζῶν ἀπὸ τῆς πραγματικῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων. Κατὰ τὴν διαρρέυσαν χλιετηρίδα ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς; μεταξὺ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως διαστάσεως ἐπῆλθε τοιοῦτο χάσμα, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ γαφυρωθῇ μὲ χάρινα ἐπιθέματα ὁποῖον τὸ «κοινὸν Πασχάλιον».

Καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ εἰσερχόμεθα εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς συντηρητικότητος. Ἦν ποτε καιρὸς καθ' ὃν ὀλόκληρος ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἀπετέλει ἓν συμπαγὲς σύνολον. Καὶ ἦτο ἢ μετὰ τὴν ζ' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ἐποχῆ, ὁπότε οὐ μόνον εἶχον διατυπωθεῖ τὰ δόγματα, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς εἰκονομαχικαῖς ἔρισιν εἶχον καθορισθῆ αἱ μορφαὶ τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας. Ἡ τε Ἀνατολή καὶ ἡ Δύσις ἐκέκτηντο τὴν αὐτὴν χριστιανικὴν κοσμοθεωρίαν καὶ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐκδήλωσιν ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.

Ἐν τούτοις τὸ σχίσμα ἐπῆλθεν : ἡ Δύσις ἠκολούθησεν ἰδίαν, ἀεξάρτητον ὁδόν. Ἐκεῖ εἶχον συγκληθῆ σύνοδοι καὶ ἐθεσπίσθησαν νέα δόγματα. Τέλος δέ, εἰς τὸν οὐδὸν τοῦ μεσαίωνα καὶ τῆς νεωτέρας ἐποχῆς ἐπῆλθεν ἡ ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς ὁμοιατικῆς Ἐκκλησίας ρῆξις ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ προτεσταντισμοῦ. Ἐν τῇ Δύσει ἐνεφανίσθησαν νέοι χριστιανικοὶ σχηματισμοί : ὁ λουθηρανισμὸς, ὁ καλβινισμὸς, ὁ ἀγγλικανισμὸς, αἱ ὀρθολογιστικαὶ αἰρέσεις. Ποῖα τότε ἀπέκειτο εἰς τὴν χριστιανικὴν Ἀνατολὴν ἀποστολή, εἰ μὴ ἢ ἐν τῇ ἀρχικῇ τῆς μορφῆς διατήρησις ἀσινούς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοσμοθεωρίας καὶ τάξεως ὁποῖαι ἐτηροῦντο μέχρι τῆς ἀποσχίσεως τῆς Δύσεως ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς, ἵνα αὕτη παρουσιάξῃ τὸ ἐνιαῖον τοῦτο καὶ καθολικὸν πρὸ τῶν ὁμμάτων σύμπαντος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου;

Καί, πράγματι, ἡμεῖς ἐτηρήσαμεν τὴν παράδοσιν. Διτηρήσαμεν τὴν λαμπάδα διὰ μέσου τῶν παρελθόντων δέκα αἰώνων, μεταδιδομένην ἀπὸ λαοῦ εἰς λαόν: ἀπὸ τῶν ἐλλήνων εἰς τοὺς μοραβούς, τοὺς βουλγάρους, τοὺς σέρβους, τὴν Ρωσίαν τοῦ Κιέβου, τὴν Ρωσίαν τῆς Μόσχας, χωρὶς μηδὲ τὸ ἐλάχιστον νὰ προσθέσωμεν ἢ νὰ μεταβάλωμεν.

Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι ἐν τῇ συντηρητικότητι ἐχάσαμεν τὸ πλήρωμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Ὁ ἐξωτερικὸς δείκτης τῆς ζωῆς ταύτης εἶνε ἢ ἀνάπτυξις τῆς ἐκκλησιαστικῆς τέχνης: τῆς ἐκκλησιαστικῆς λειτουργικῆς ποιήσεως, ἧς ἤκμασεν ἐν Βυζαντίῳ μέχρι τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μετέπειτα ἐν Ρωσίᾳ, τῆς ἐκκλησιαστικῆς τέχνης καὶ μουσικῆς.

Ἄλλ' ἢ ἡμετέρα Ἐκκλησία αὐστηρότατα περιε-

φρούρησε τὴν ἐνότητα αὐτῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ κατὰ τὰ κύρια καὶ κατὰ τὰ δευτερεύοντα. Τίς δὲ δύναται νὰ μεμφθῆ ἐπὶ προδοσίᾳ Ἐκκλησίαν, ἥτις ζηλοτύπως πάντοτε εἶχε τοῦ πληρώματος καὶ τῆς ἀγνότητος τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως;

Ἡ ἔνωσις τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου εἶνε, πιθανῶς, ἔργον τοῦ ἀπωτέρου μέλλοντος. Αἱ σημεριναὶ πρὸς αὐτὴν ἀπολείπει ἀποτελοῦσι τὰ πρῶτα ἀσθενῆ βρεφικὰ βήματα. Πιστεύομεν ὅμως εἰς αὐτήν, ὅταν δὲ ἡγήσῃ ἡ ὥρα τῆς ἐνώσεως, θὰ ἐμφανίσωμεν τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ αὐτῆς καὶ καθαρῇ μορφῇ.

Σήμερον δυνάμεθα μόνον νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι τὸ δι' αὐτὴν ἔξω τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἐνδιαφέρον ἤδη ὑπάρχει: ἐνδιαφέρον πρὸς τὴν ἡμετέραν λειτουργίαν καὶ πρὸς τὴν δογματικὴν καὶ ἠθικὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας μας ὅπερ ὄλονεν ἀξάνεται καὶ ἐμβαθύνεται. Ἀκριβῶς δὲ πρὸς διατήρησιν τῆς ἀγίας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχαιότητος ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία διαφυλάττει καὶ ὅ,τι ἴσως κέκτηται δευτερεύουσαν σημασίαν, ὡς καὶ ὅ,τι ἀποτελεῖ στενοχωρίαν δι' ἄλλους.

Αὐτὴν δὲ τὴν ἔποψιν ἐφαρμοστέον καὶ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ Πασχαλίου.

Η ΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΒΑΘΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

[3]

Καὶ θὰ ἀποβῆ τὸ πρᾶγμα σαφὲς ἐὰν ἀτενίσωμεν πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀναμετρήσωμεν τὴν δυναμικότητα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ ἀναλύσωμεν τὸ νόημα τῆς Ἱστορίας, τὸ ὁποῖον μόνον αὐτὸς ἀπεκάλυψε.

Πρῶτος καὶ μόνος ὁ Χριστιανισμὸς διὰ τῆς περὶ θείας ἐνσαρκώσεως διδασκαλίας προσέδωκεν ἀξίαν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα. Ἀξίαν εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀνεγνώριζε καὶ ἡ θρησκεία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῆς περὶ τῆς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ πλάσεως αὐτοῦ· ἀλλὰ ἐν τῇ ἐξ ἀγάπης τοῦ Θεοῦ μέχρις αὐτοθυσίας συγκαταβάσει πρὸς αὐτὸν δὴ τὸν τόσον διὰ τῆς πτώσεως ἐξουθενωθέντα ἄνθρωπον ἡ ἀξία αὐτῆ κατέστη ἀνυπολόγιστος.

Διὰ τὸν Χριστιανισμὸν, ἐν τῇ θείᾳ ἐνσαρκώσει ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε ἀπλῶς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὁ «δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανε». Καὶ εἶνε δυσυπολόγιστον τὸ μέγεθος καὶ τὸ βάθος τῆς εὐαγγελικῆς ταύτης ρήσεως, ὡς καταπληκτικὸν τυγχάνει τὸ μεγαλεῖον τοῦ γεγονότος, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἀρύεται τὴν ἀξίαν τῆς ἡ ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, τὸ Ἐγὼ τοῦ ἀνθρώ-

που. Ἄλλ' ἡ ὑψίστη αὐτῆ τοῦ ἀνθρώπου ἔξαρσις προκύπτει καὶ ἐκ τῆς θεανθρωπικῆς φύσεως τοῦ ἐνσαρκωθέντος Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῷ θεανθρώπῳ Χριστῷ ὁ ἄνθρωπος ἄγεται εἰς ὕψος πρωτοφανές, τὸ μὲν ἐκ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν στενωτάτης ἐγγύτητος, τὸ δὲ ὡς τιθέμενος ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ εἶναι, ὡς ὁ λόγος καὶ ὁ σκοπὸς τῆς δημιουργίας. Ἡ ἀποκάλυψις, λοιπόν, τοῦ μεγαλείου τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος εἶνε ἀποκλειστικὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔργον· παρ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος ἐπληροφορήθη τὴν ἀτίμητόν του ἀξίαν, τὴν μεγίστην του σπουδαιότητα καὶ τὴν μοναδικὴν του ἐν τῷ σύμπαντι θέσιν, παρ' ὅσα καὶ ἂν περὶ τῆς μηδαμνότητος αὐτοῦ ἐπιχειρηματολογῆ ἡ τὰς κατηγορίας τῶν ὑλικῶν μόνον διαστάσεων χειριζομένη φυσικοεπιστημονικὴ ἐμπειρία. Ἐξυψώσας ὅμως κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τὸν ἀτομικὸν ἄνθρωπον ὁ Χριστιανισμὸς, ἐξ ἴσου ὑψηλὰ ἔταξεν αὐτὸν καὶ ὡς κοινωνικὸν ὃν ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ἀγάπης. Κατ' αὐτὸ τὸ τριαδικὸν αὐτῆς δόγμα ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶνε κατ' ἐξοχὴν θρησκεία κοινωνικὴ, ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἐκ τῆς περὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς θείας βασιλείας διδασκαλίας του, καθ' ἣν τὸ ἀτομον ζῆ μόνον διὰ τῆς κοινωνίας καὶ ἐν αὐτῇ, ὡς τέκνον Θεοῦ καὶ μέλος τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἡ δὲ κοινωνία λογίζεται ὡς ἀπαραίτητος σωτηρίας ὄρος, οὕτω δὲ μόνον ἐν τῷ Χριστιανισμῷ συνδυάζονται τὸ πρόσωπον καὶ τῶν προσώπων ἡ κοινωνία.

Κατὰ ταῦτα, πρῶτος καὶ μόνος ὁ Χριστιανισμὸς διὰ τῆς τοιαύτης ἀξιοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου ἠτένισε πρὸς τὸ πρόβλημα τοῦ αἰωνίου προσορισμοῦ του, τέως ἡγνοημένον οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ ἀρχαίου ἐθνισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐβραϊσμοῦ. Σχετίσας τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα ἀμέσως πρὸς τὴν θεϊαν ἀρχὴν καὶ φύσιν, διέστη ριζικῶς πρὸς τὴν ἐξελικτικὴν φυσιοκρατικὴν ἀντίληψιν, ἥτις δέχεται τὸν ἄνθρωπον ὡς τέκνον τῆς φύσεως καὶ ἀρνεῖται ἄρα τὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν αὐτοῦ καταγωγὴν. Ἡ τοιαύτη δὲ ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀξιολόγησις τοῦ ἀνθρώπου ἀπετέλεσε τὸν καθαρὸν χριστιανικὸν ἀνθρωπισμὸν, τὸν ὅλος διάφορον τοῦ ἀνθρωπισμοῦ-οὐμανισμοῦ τῆς Ἀναγεννήσεως. Ταύτης ὁ οὐμανισμὸς, ὁρμώμενος ἐκ τῆς ἀνα-

καλύψεως τοῦ μεγάλου τοῦ ἀνθρώπου πνευματικοῦ δυναμισμού, ὅστις ἐτεκμηριώθη ἐν τῇ καταπληκτικῇ προόδῳ τῶν φυσικῶν ἰδίᾳ ἐπιστημῶν, ἐξῆρε τὸν φυσικὸν κυρίως ἄνθρωπον, τὸν παλαιὸν Ἀδὰμ τοῦ προχριστιανικοῦ κόσμου, ἀγνοήσας τὸν ἄνθρωπον τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸν ἐν Χριστῷ καὶ διὰ τοῦ Χριστοῦ ἀναγεννηθέντα νέον πνευματικὸν Ἀδὰμ. Ὁ οὐμανισμὸς ὅμως οὗτος τῆς Ἀναγεννήσεως, ἐνῶ διὰ τῆς ἀχαλινώτου αὐτεκδηλώσεως τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων ἐφαίνεται τοποθετῶν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ κέντρον τοῦ παντός καὶ ἐξυψῶν οὕτω αὐτὸν ὑπὲρ τὸν ἄνθρωπον τοῦ μεσαίωνα, κατ' οὐσίαν ἐξησθένιζε καὶ ἐταπείνου αὐτὸν διὰ τῆς ἀρνήσεως τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ καταγωγῆς καὶ τῆς ἐξισώσεώς του πρὸς τὰ δημιουργήματα τῆς φυσικῆς ἀνάγκης, τῶν ἀτελειῶν καὶ τῶν ἐλλείψεων τῶν ὁποίων ἐποίησεν αὐτὸν μέτοχον. Διότι εἶνε ἀξίωμα ὅτι ἡ ἀποχαλίνωσις τοῦ ἀνθρώπου ἄγει τελικῶς εἰς τὸν ὄλεθρόν του, ὡς ἐξαντλοῦσα τὰς δημιουργικὰς του δυνάμεις διὰ τῆς ἀσχέτως πρὸς ἓνα ὑψηλὸν σκοπὸν καταχρήσεως τῆς ἐλευθερίας. Μόνον ὁ Χριστιανισμὸς συνετήρησε τὰς δυνάμεις του ταύτας πρὸς ὑψηλὰς δημιουργίας, σχετίσας στενῶς τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην πρὸς τὴν θεϊαν φύσιν καὶ δημιουργήσας τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα. Αὕτη ἐν τῷ Χριστιανισμῷ εἶνε ἡ τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἰδέα, τοῦτο δὲ εἶνε διὰ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἐν τῶν νέων θεμάτων, ὧν κομιστὴς ἐγένετο ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἰς τὸν πνευματικὸν πολιτισμὸν, ἐν τῇ ἀληθεῖ χριστολογία ἐμφανίσασα τὴν γνησίαν καὶ ἀληθῆ ἀνθρωπολογίαν.

Ἀλλὰ ἐν τῇ ἀληθείᾳ τῆς θείας ἐνσαρκώσεως ἀπεκαλύφθη καὶ ὁ λόγος τῆς ἀπείρου δυναμικότητος τοῦ Χριστιανισμοῦ: Ἡ θεώρησις τοῦ στοιχείου τούτου τῆς οὐσίας καὶ τοῦ βάρους τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἐπιβάλλεται μάλιστα σήμερον, ὅτε τὸσον περιόριστον κατέστη τὸ δόγμα τοῦ Μαρξισμού, καθ' ὃ καὶ πᾶσα μὲν θρησκεία εἶνε ὅπιον διὰ τὸν λαόν, ἀλλ' ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ἡ ναρκωτικώτερα τῶν θρησκειῶν, ἡ θρησκεία ἢ μᾶλλον παθητικὴ, θρησκεία τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν δουλοφρόνων, ὡς διδάσκουσα δῆθεν τὴν διὰ τῆς ἁμαρτίας παράλυσιν τῶν ἀνθρωπίνων δυνά-

μεων, τὴν ἐν τῇ ταπεινότητι ἀδιαμαρτύρητον ὑποταγὴν εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀδικίαν, τὴν ἐν καρτερίᾳ ἀνάθεσιν τῶν πάντων εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἐν ἀδρανεῖ συντηρητικότητι οὐρανόθεν προσδοκίαν τῆς θείας χάριτος. Ἀλλ' ὁ δυναμισμὸς τοῦ χριστιανικοῦ ἰδανισμοῦ ἀπεδείχθη τὸσον δημιουργικὸς ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὡς τε παράγων τῆς ἀληθοῦς ἀναπτύξεως καὶ προόδου τῶν κοινωνιῶν καὶ ὡς παρόρμημα τῆς ἀτομικῆς δημιουργικῆς δραστηριότητος, ὥστε δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ αὐτόχρομα ὡς ἀπαραδειγμάτιστος ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐπαναστατικὴ ἔκρηξις. Ἡ διὰ τῆς θείας ἐνσαρκώσεως εἴσοδος τοῦ αἰωνίου εἰς τὸν χρόνον ἐγέννησε μίαν δημιουργικὴν πραγματικότητα πρωτοφανοῦς ἐκτάσεως καὶ βάθους. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς πανθειστικὰς θρησκείας δὲν ἀνέχεται τὴν ἀδρανῆ ἀπάθειαν, τὴν παθητικότητα καὶ τὴν ἀδιαφορίαν· δὲν εἶνε θρησκεία στατικὴ, ἀλλ' ἀποτελεῖ ἀκατάβλητον καὶ ἀνεξάντλητον κέντρονα πρὸς διηνηκῆ κίνησιν καὶ δράσιν, καλεῖ τοὺς ἀνθρώπους εἰς ζῶην πυρετώδη, θέλει τὰς ψυχὰς νὰ γρηγοροῦν καὶ νὰ καίουν ἐν δημιουργικῇ δραστηριότητι, εἶνε δύναμις δημιουργὸς τοῦ ἀγαθοῦ, ὀρμητικὴ φορὰ νεουργός, μεταμορφωτικὴ καὶ μετουσιωτικὴ τῶν παλαιῶν εἰς καινά, τῶν κατωτέρων καὶ ταπεινῶν εἰς ἀνώτερα καὶ ὑψηλά, διότι ὁ θεᾶνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν ἦλθε μόνον, ὡς ἤδη εἶπον, ὡς ἀλήθεια πρὸς γνῶσιν μόνον καὶ θεωρίαν, ἀλλὰ πρὸ παντός ὡς Ζωὴ καὶ Ὁδός, ἥτοι ὡς τι βιωτέον καὶ βιωτόν, ὡς δημιουργὸς ἠθικῆς ἀναγεννήσεως. Ἐὰν πᾶσα σοβαρὰ κίνησις ἔχει τὰς πρώτας ὠθήσεις τῆς ἐκ βαθέων, ὁ Χριστιανισμὸς, ἡ ριζοσπαστικώτερα τῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ κινήσεων, εἶνε κατ' αὐτὴν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν αὐτόχρομα ἐπανάστασις ἀναμοχλευτικὴ τῶν ψυχικῶν ἐγκάτων, καὶ τὸσον εὐρεία, ὅσον διακλαδοῦνται καὶ ἐκτείνονται αἱ ἀνθρώπιναι σχέσεις, ἀλλὰ καὶ ἐπέκεινα τούτων. Ἐν τῷ Χριστιανισμῷ πρωτοτύπως καὶ μοναδικῶς πραγματοποιεῖται ὁ συνδυασμὸς τῆς ψυχικῆς πράκτικος πρὸς τὸ ἐπαναστατικὸν πάθος, εἰς τὴν ἠφαιστειώδη ἔκρηξιν τοῦ ὁποίου ὀφείλονται αἱ ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεώς του γεννηθεῖσαι βαθεῖαι ἀτομικαὶ καὶ ριζικαὶ κοινωνικαὶ μεταβολαί. Οὐδεμία κίνησις ἐχάλκευσε τοὺς ἀρρενωποὺς ἠρωϊκοὺς ἠθικοὺς χαρακτῆρας, ὁ-

ποίους ἐδημιούργησεν ὁ Χριστιανισμός, οὐδεις δὲ θρίαμβος ἐφάνη ἰσάμιλλος πρὸς τὸν χριστιανικὸν θρίαμβον. Διότι τοῦτο ἀκριβῶς ἀποτελεῖ ἐν τῶν κυρίων τῆς οὐσίας αὐτοῦ γνωρισμάτων, ὅτι εἶνε νίκη, εἶνε ἀδιαλείπτων τροπαίων ἐξαγγελία, διότι εἰς αὐτὸς κατὰ πάντων, ἐνδεῆς τοῦ ὕλικου καὶ τοῦ κατὰ κόσμον πνευματικοῦ ὀπλισμοῦ, ἀκαταπαύστως τοὺς πάντας ἐνίκα καὶ νικᾷ, σώζεται δὲ καὶ θριαμβεύει καὶ καθ' ἣν ἔτι στιγμὴν φαίνεται ἠττώμενος καὶ ἀφανιζόμενος. Ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ κύριον ἐν τῷ Χριστιανισμῷ εἶνε τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἢ ζήτησις, ἥτοι ἢ πρὸς τὴν τελείαν ζωὴν φορὰ, ἢ δίψα τοῦ πληρώματος τῆς ζωῆς, ταύτης ἢ κατὰκτησις κατορθοῦται δι' ἀγῶνος πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ, διὰ βιασμοῦ, — «ἢ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βιάζεται», — οἱ δὲ βιασταὶ τῆς δὲν ἀνήκουσι πάντως εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀπαθῶν θεωρῶν τῆς μοιρολατρικῆς ἀπραγμοσύνης. Ζήτησις τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ σημαίνει διηνεκῆ κατὰ τῆς ἀμαρτίας ἀγῶνα καὶ ἐν ἀρετῇ ἀκατάπαυστον πρόοδον. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ αἰώνιος ἀνήσυχος καὶ ἀνικανοποίητος ἐπαναστάτης, ὡς μηδέποτε συμβιβαζόμενος πρὸς οἰανδήποτε τῆς ζωῆς παροῦσαν τάξιν, κατάστασιν καὶ κατασκευὴν, εἶνε ὁ ἰδανικώτερος ριζοσπάστης.

(Συνεχίζεται)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Σύγχυσις.

Ἐξ ὅσων ἀπό τινος γράφει ὁ σοβιετικὸς τύπος, πλήρης σύγχυσις ἐπλήθην εἰς τὰς τάξεις τῶν «στρατευομένων ἀθέων» τῆς Μόσχας μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ νέου σοβιετικοῦ Συντάγματος, τοῦ περιέχοντος τὴν νέαν περὶ θρησκείας διάταξιν. «Ἐώρα οἱ διδάσκαλοι ὀριστικῶς τὰ ἔχασαν μὴ γνωρίζοντες τί νὰ πράξουν εἰς ὡς περιπτώσεις οἱ κολχόζνικοι στέλλουν τὰ τέκνα των εἰς τὰς ἐκκλησίας, τινὲς δὲ τῶν παιδαγωγικῶν δηλοῦν ὅτι ἢ μὲν ἀντιθρησκευτικὴ ἐργασία εἶναι ἔργον τῶν κομμουνιστῶν, ἀλλ' ἢ θρησκευτικὴ πίστις εἶναι ὑπόθεσις ἰδιωτικῆ. Μετὰ τὸ νέον Σύνταγμα ἢ ἀπόπειρα τῶν διδασκάλων νὰ ἀναμειγνύονται εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ἀνατροφὴν τῶν παιδῶν συναντᾷ ἀντίστασιν ἐκ μέρους τῶν γονέων, οἱ ὅποιοι ἀντιλέγουσιν πρὸς αὐτοὺς «προηγούμενος ἀπηγορεύετο εἰς τὰ παιδιὰ νὰ φέρουν στανρούς, τώρα δμως τὰ πράγματα ἤλλαξαν...» Ἐκ παραλλήλου τὰ σοβιετικὰ φύλλα σημειοῦν πιῶσιν τοῦ ζήλου τῶν κατὰ τῆς θρησκείας ἀγωνιστῶν, συνεπεῖα τῆς ὁποίας ἀξάνεται ἢ τάσις τῆς πρὸς αὐτὴν ἐπιστροφῆς, ἀφοῦ σημειοῦνται καὶ βαπτίσεις προκεχωρημένης ἡ-

λικίας παιδίων, ἅτινα μέχρι σήμερον ἦσαν ἀβάπτιστα. «Ὁ κατὰ τῆς θρησκείας πόλεμος ἀνεκόπη τελείως—παραπονοῦνται αἱ «Ἰζβέστιγια»—. Ὁ κληρὸς ἤρχισε νὰ στρέφῃ τὸ νέον Σύνταγμα ὑπὲρ εαυτοῦ ἀφοῦ τὸ χαιρετίζει ὡς τέσμα τῆς σοβιετικῆς ἀθείας...» Τοῦτου ἕνεκα ὁ σοβιετικὸς τύπος δι' ἐνταυτικῆς ἀρθογραφίας προσπαθεῖ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὰ στελέχη τῆς ἀγωνιστικῆς ἀθείας ὅπως ἐντείνουν τὸν ἀντιθρησκευτικὸν ἀγῶνα καὶ νὰ ὑπεκκαύσῃ τὸν ζήλον τῶν διδασκάλων δι' ὁδηγῶν περὶ τῆς καθ' ὄρισμένον σύστημα ἀντιθρησκευτικῆς ἐν ταῖς σχολαίσις διδασκαλίας.

*

Προτεστάνται, καθολικοὶ καὶ ἑβραῖοι τῆς Ἀμερικῆς συνελθόντες εἰς «ἐθνικὴν συνδιάσκεψιν» ἐξέδωκαν τὸ ἀκόλουθον διάγγελμα: «Αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς εἶνε ἀφοσιωμένα εἰς τὴν ἀλήθειαν ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι εἶνε πεποικισμένοι ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ των διὰ ἀναφαιρέτων δικαίων, μετὰ τῶν ὁποίων εἶνε ἡ ζωὴ, ἢ ἐλευθερία καὶ ἢ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν φορὰ. Αἱ πολιτικαὶ ἐλευθερίαι καὶ τὰ θρησκευτικὰ δικαιώματα ἅτινα προσέρχονται ἐκ τῆς ἀληθείας ταύτης σήμερον προσβάλλονται. Ἡμεῖς οἱ ἀνήκοντες εἰς τὰς θρησκείας τῶν διαμαρτυρομένων, τῶν καθολικῶν καὶ τῶν ἑβραίων, δι' οὗ; αἱ πολιτικαὶ ἐλευθερίαι καὶ τὰ θρησκευτικὰ δικαιώματα βασιζονται ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς θρησκείας ἡμῶν, βεβαίωσεν τὴν νομιμοφροσύνην ἡμῶν ἀπέναντι τῶν θεμελίων τούτων μίᾳ δικαίας κυβερνήσεως καὶ τὴν ὑποστήριξιν ἡμῶν εἰς τὰς παραδόσεις τῆς ἀμερικανικῆς ζωῆς αἰτίνας τὰς ἐφημέριον. Ζῶντες ὑπὸ τὴν ἀμερικανικὴν παράδοσιν τῆς ἐλευθερίας εἴμεθα εὐτυχεῖς ἐν χώρῳ, ἐν ᾗ λαοὶ ποικίλων θρησκευτικῶν πεποιθήσεων καὶ παραδόσεων πολιτισμοῦ δύναται νὰ συμβῶσιν ἐν φιλίᾳ καὶ ἀμοιβαίῳ σεβασμῷ. Τὸ ἔθνος δύναται νὰ στηρίζηται ἐπὶ τῆς κινητοποιήσεως τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τῶν προτεστάντων, τῶν καθολικῶν καὶ τῶν ἑβραίων πρὸς ὑποστήριξιν καὶ ὑπεράσπισιν τοῦ ἀληθοῦς τούτου ἀμερικανικοῦ ἰδεώδους».

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατὰ τὴν λήξαν ἐβδομάδα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνεδρίασα δις ἡσυχολήθη ἐπὶ τε γενικῶν καὶ ὑπηρεσιακῶν τῆς Ἐκκλησίας ζητημάτων.

— Ἐχορηγήθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μηνιαία ἄδεια τῷ μὲν Σεβ. Μητροπολίτῃ Κερκύρας καὶ Παξῶν διὰ τὸ λουτρὰ Λουτρακίου καὶ Αἰδηψοῦ, τῷ δὲ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σπάρτης διὰ τὸ λουτρὰ Αἰδηψοῦ, τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου διὰ Ὑπάτην, τῷ δὲ Σεβ. Μητροπολίτῃ Ἐδέσσης καὶ Πέλλης δι' Ἀθήνας καὶ Λουτρόκιον.

— Τὴν παρελθούσαν Δευτέραν Συνοδικῆ Ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Μαρωσίας, Ἰωαννίνων, Μυτιλήνης, Κορινθίας καὶ Σύρου ἐπισκεφθεῖσα τὸν Ὑπουργὸν Ἐθρησκευμάτων καὶ Παιδείας συνεζήτησε διὰ μακρῶν μετ' αὐτοῦ ἐπὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

— Ἐκτὸς ἄλλων ποιμαντορικῶν αὐτοῦ μεριμνῶν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γυθείου—Οἰτύλου—Κυθήρων καταβάλλει μεγάλας προσπάθειας πρὸς καταπολέμησιν τῆς λεγομένης «βενέτας», πρὸς τοῦτο δὲ κατήρτισεν ἐν Γυθείῳ μεγάλην Ἐπιτροπὴν καὶ ἐπιλαμβάνεται πάσης εὐκαιρίας ὅπως διδάσκῃ τὸν λακωνικὸν λαὸν τὴν ἀνάγκην τῆς καταργήσεως τοῦ ὀλεθρίου τούτου ἔθους.

— Πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ἀνεκοινώθη τὸ ἐξῆς ὑπουργικὸν ἔγγραφο: «Πρὸς τὴν ἀνωτέραν διοίκησιν χωροφυλακῆς Πελοποννήσου εἰς Ναύπλιον. Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 10[14]1 ἐ. ἑ. ὑμετέρου ἐγγράφου, γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ἡ παρὰ μὴ ἱερωμένων ἢ μὴ χειροθεσίαν ἐ-

χόντων, ἐκφώνησις λόγων ἐν Ἐκκλησίαις ἢ ἀλλαγὴ ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς παρὰ τῶν Ἱερῶν Κανόνων. Ἐξαίρεσις ἐπὶ τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης εἶναι δυνατὴ μόνον εἰς δεδοκιμασμένους ἐπὶ ἱκανότητι καὶ εὐσεβείᾳ λαϊκοὺς, ἀλλὰ καὶ πάλιν κατόπιν τῆς συγκαταθέσεως τῶν οἰκείων Ἱεραρχῶν. Ὅθεν ἡ παρὰ τῶν λαϊκῶν Γ. Ἀρ- νέλλου καὶ Α. Πιερίου ἐκτελεσθέντι ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον περιοδείᾳ καὶ ἐκφώνησις λόγων δέον νὰ ἀπαγορευθῆ ἂν μὴ προηγουμένως ἐφοδιάζονται οὗτοι ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐκάστης περιφερείας Μητροπολιτῶν διὰ σχετικῆς ἀδείας. Ἐν Ἀθήναις τῆ 22 Μαΐου 1937. Ὁ Ὑπουργός.

Κ. Γεωργιανόπουλος.

— Λίαν ἐπιτυχῶς διεξήχθη τὸ ἱερατικὸν συνέδριον ἐν Γυθείῳ κατὰ τὴν προαρεθλοῦσαν ἐβδομάδα. Ὑπὲρ τοῦ ἐκαστὸν ἱερεῖς τῆς μητροπόλεως Γυθείου—Οἰτύλου καὶ Κυθήρων ἀφίκοντο ἐκεῖ, αἱ δὲ ἐργασίαι τοῦ συνεδρίου ἤρ- ξαντο ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου. Εἰς τὸ συνέδριον προσήλθον καὶ παρηκολούθησαν αἱ διάφοροι ἀρχαὶ τῆς πόλεως καὶ ἄλλοι διανοούμενοι. Αἱ ἐργασίαι τοῦ ἱερατικοῦ τούτου συνεδρίου, αἵτινες ἔλαβον χώραν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς ἁγίας Τριάδος, διήρκεσαν ἐπὶ τριήμερον. Κατὰ τὰς συνεδριάσεις, ἐκτὸς τοῦ Σεβ. Μη- τροπολίτου, ὅστις ἐπανειλημμένως ὠμίλησεν ἐκτενῶς καὶ ἀνεπτυξέν ἀναλυτικῶς τὰ διάφορα ζητήματα καὶ τὰς κατευθύνσεις τοῦ συνεδρίου, προσεφώνησαν καὶ ὠμίλησαν λίαν εὐστόχως με συνδυασμὸν κλήρου, θρησκείας, κοινο- νίας καὶ πατριδος διάφοροι ἐκ τῶν ἐπισήμων προσκλη- θέντες. Ἐπίσης σχετικῶς ὠμίλησαν περὶ διαφόρων θρη- σκευτικῶν ζητημάτων καὶ ἀρκετοὶ ἱερεῖς. Μετὰ τὴν λή- ξιν τῆς τελευταίας συνεδριάσεως, προπροβουμένου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, μετέβησαν ἅπαντες οἱ ἱερεῖς εἰς τὸ Ἱερὸν τῶν Πλουραριβιτῶν, ὅπου προσελθούσαν καὶ τῶν ἀρχῶν καὶ ἄλλων πολιτῶν κατετέθη στέφανος καὶ ἐψάλη ἐπι- μνημόσυνος δέησις ὑπὸ Σεβ. Μητροπολίτου, ὅστις κατό- πιν ὠμίλησεν ἐπὶ μακρῶν περὶ τῶν πεσόντων ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς πατριδος.

— Κατὰ τὰς ἐκ Μυτιλήνης εἰδήσεις οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι τῶν Κατηχητικῶν σχολείων τῆς πόλεως—ὑπὲρ τοῦ 1800—, ἐξομολογηθέντες κατὰ τὴν μεγάλην Τεσσαρα- κοστήν, προσήλθον εἰς τὴν μετάληψιν τῶν Τιμίων Δά- ρων, τῆ δὲ Κυριακῇ τῶν Βαῖων ἐτελέσθη ἡ ἐτησίᾳ ἐορτῇ τῶν Κατηχητικῶν σχολείων, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης Ἰακώβου. Τὴν τελευταίην παρη- κολουθήσαν αἱ πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαί, ὁ ἐκ- παιδευτικὸς κόσμος καὶ πᾶσις λαοῦ οἱ μαθητὰὶ ἐψάλλον θρησκευτικοὺς ὕμνους καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἔπηματα, ἀπήγ- γειλαν κατάλληλα ποιήματα, ὁ δὲ Γραμματεὺς τῆς Μη- τροπόλεως ἐξέθετο τὴν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1936—37 κίνησιν τῶν σχολείων. Ἐν κατακλείδι ἡ Α. Σ. ἐξήρε τὰ ἀγαθὰ τοῦ χρησιματικότητος τούτου θεσμοῦ, ἐπήνεσε τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς διδασκάλους διὰ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνδιαφέ- ρον των καὶ ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσκειάν του εἰς τοὺς δι- δάξαντας κληρικοὺς καὶ—θεολόγους, ἠνυχαστήρας δὲ καὶ τὴν θρησκευτικὴν ἀδελφότητα «Εὐσεβείαν» διὰ τὴν ἐπέν- δυσιν τῶν πτωχῶν μαθητῶν.

— Ὁ πρῶν ἐφημέριος τοῦ Παλαιοχωρίου τῆς Μητρο- πόλεως Μυτιλήνης Ἀγαθ. Χαράλαμπίδης μετανοῶν διὰ τὴν εἰς τὰς τάξεις τῶν παλαιοημερολογιτῶν μετὰστασίν του εἵταξε συγγνώμης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

— Ἐτιμωρήθησαν διὰ προστίμου οἱ ἐφημέριοι τοῦ μη- τροπολιτικοῦ ναοῦ Μυτιλήνης, διότι ἐξ ἀμελείας δὲν ἀνέ- γνωσαν τῇ Κυριακῇ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως τὰς πρὸς κατάπτυσιν τῆς ἀνομβρίας εὐχάς, παρὰ τὴν σχετικὴν τῆς Μητροπόλεως Ἐγκύκλιον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΠΟΛΕΩΣ

Ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τῆς «Ὁρθοδοξίας» τοῦ Πα- τριαρχείου Κων/πόλεως δημοσιεύονται τὰ κατὰ τὴν ἐπ' ἐσχάτων γενομένην κανονικὴν διαρρῦθμιν τῶν τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἥτοι τὰ ἱστορικὰ τοῦ ζητήματος, ὁ πατριαρχικὸς καὶ συνοδικὸς Τόμος περὶ εὐ- λογίας τοῦ ἀτοκεφάλου αὐτῆς, τὰ μεταξὺ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκονομικοῦ Πατριαρχοῦ Βενιαμίν, τοῦ βασιλέως τῆς Ἀλβανίας Ζώγου, τοῦ Προέδρου τῆς ἀλβανικῆς κυβερνή-

σεως καὶ τῶν ἄρτι χειροτονηθέντων Ἱεραρχῶν τῆς ἀλ- βανικῆς Ἐκκλησίας ἀνταλλαγέντα ἐπὶ τῷ αἰσίῳ γεγονότῳ τηλεγραφήματα, ὡς καὶ τὸ πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους αὐτο- κεφάλους Ἐκκλησίας ἀγγελητήριον τοῦ γεγονότος πατρι- αρχικὸν γράμμα. Ἐν συναφείᾳ πρὸς τὰ οὕτω συντελε- σθέντα ἡ Γ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κων/πόλεως ἤρε τὴν κατὰ τοῦ Ἀγαθαγγέλου Τσάμισση ἐπιβληθεῖσαν ποι- νὴν τῆς καθαιρέσεως μετ' ἐξαίτησιν ὑπ' αὐτοῦ συγγνώ- μης, ἀναγνωρίσασα μὲν τὴν εἰς ἐπίσκοπον χειροτονίαν του, ὅχι ὁμῶς καὶ τὴν εἰς ἐπίσκοπον Βελγρῶν ἐκ- λογὴν αὐτοῦ, διὰ πράξεως δ' ἀπονεύματα αὐτῷ τὸν φι- λώνημον τίτλον Αὐλωνείας, ἐξέλεξε ἐπίσκοπον Βερατίου Αὐλῶνος καὶ Κανίνης. Παρέσχεν ἐπ' ἴσης συγγνώμην εἰς τὸν ὑπὸ καθαιρέσιν διατελοῦντα Βασίλειον Μάρκον καὶ ἐπανεφάρμοσεν αὐτὸν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ πρεσβυτέρου. Οὕτω ὁ Σεβ. «Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας» κατετάχθη μετὰ τὸν Μακάρ. Μητροπολίτην Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας.

— Ἀναγινώσκωμεν ἐν τῇ «Ὁρθοδοξίᾳ» ὅτι, κριθέντος ἀπαραιτήτου συνοδικῶς ὅπως, πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς διασαλευθείσης ἐν Καλύμνῳ ἐκκλησιαστικῆς ἡρεμίας συ- νεπιείᾳ παρεξηγήσεως μεταξὺ ποιμνίου καὶ ποιμένου, ἀν- τιμετωπισθῆ ῥιζικῶς ἡ δημιουργηθεῖσα ἀνωμαλία, ἀπεφα- σίσθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 1 Μαΐου ἡ ἀπόσπασις τῆς νήσου Καλύμνου ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Λέρου—περιοριζο- μένης τοῦ λοιποῦ εἰς τὰς νήσους Λέρον καὶ Ἀστυ- παλαίαν—καὶ ἡ προσάρτησις αὐτῆς εἰς τὴν μητροπόλιν Κῶου. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀνεκινώθη τηλεγραφικῶς τῷ κλήρῳ καὶ τῇ δημογερονσίᾳ Καλύμνου μετὰ τῆς πατρι- αρχικῆς προτροπῆς καὶ ἀξίωσης, ὅπως ἀρξήται ἀμέσως ἡ λειτουργία τῶν ἱ. ναῶν, παραμενόντων ἀπὸ ἱκανοῦ χρό- νου κλειστών. Δι' εὐγνώμονος ἀπαντητικοῦ τηλεγραφήμα- τος οἱ ἱερεῖς Καλύμνου ἐδήλωσαν ὅτι συνεμορφώθησαν πρὸς τὴν πατριαρχικὴν διακέλευσιν. Ἡ ὡς ἀνω συνοδικὴ ἀπόφασις ἀνεκινώθη τηλεγραφικῶς καὶ ταῖς μητροπόλεσι Λέρου καὶ Κῶου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Καθ' ἃ ἀναγράφει ὁ τύπος τοῦ Χαρμίν, ὑπὸ τὸ κρά- τος τῆς ὀλογῆς ἀξένομένης ἀγανακτήσεως κατὰ τῆς ἀθεΐας καὶ τῶν ἀθέων μεγάλα γεγονότα ἐπηκολούθησαν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου ἐν ταύτῃ τῇ πόλει: ἡ 7 Φεβρουαρίου ὑπέβη ἡμέρα γενικῆς ὁμο- λογίας πίστεως εἰς τὸν Θεόν, εἰς ἀντίρροπον κατὰ τῆς μαχητικῆς ἀθεΐας, ἡ δ' ἀμέσως ἐπακολούθησεν ἐβδόμας ὠρίσθη ὡς ἐβδόμας ἀγῶνος κατ' αὐτῆς. Ἡδὴ ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐκκλησιᾶς δημοσιευ- θεῖσα ὑπὸ τοῦ κοσμητοροῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀρχιμ. Βασιλείου ἐν τῷ θρησκευτικῷ περιοδικῷ τοῦ Χαρμίν «Ὀυράνιος Ἄρτος» περὶ σχηματισμοῦ «Ἐνιαίου κατὰ τῶν ἀθέων μετώπου» εὗρεν ἀμέσως ἀλήθειαν εἰς τοὺς κλη- ρικοὺς καὶ ἰδίᾳ εἰς τοὺς θεολογικοὺς πανεπιστημιακοὺς κύκλους. Οὕτω τῇ 7 Φεβρουαρίου μετὰ πανηγυρικὴν λει- τουργίαν ἐτελέσθη παρακλήσις ὑπὲρ τοῦ θριάμβου τῆς πίστεως καὶ τοῦ ἀφανισμοῦ τῆς ἀθεΐας, τῇ δὲ ἐσπέρᾳ ἐγένετο «πανθηροσκευτικὴ συνέλευσις» διαμαρτυρίας κατὰ τῆς ἀθεΐας καὶ τῶν ἀθέων. Τῆς κινήσεως ταύτης με- τέσχον καὶ τὰ σχολεῖα, ἐνθα ἐτελέσθησαν κατάλληλοι προσευχαὶ καὶ ἐγένετο ἡ προσήκουσα διδασκαλία. Τῇ 14 Φεβρουαρίου συνεκροτήθη δημοσία διαδήλωσις ἀποτε- λεσθεῖσα ἐξ ὑπερδυναμικῶν πολιτῶν, τῇ δὲ ἐπιούσῃ διωργανώθη ἐν συνελεύσει εἰδικῇ ὀρθόδοξος ἐπιτροπὴ διεθνοῦς ἀγῶνος κατὰ τῆς ἀθεΐας. Τῆς κινήσεως ταύτης μετέσχον καὶ πάσα ἡ Μαντζουρία ὡς καὶ ἡ πόλις Σιαγκάη.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἡ ἐν Ρουμανίᾳ ἐκδιδομένη «Φωνὴ τῶν μοναχῶν» ἐξηγήθη κατὰ τοῦ δικαιώματος τῶν γυναικῶν νὰ διορί- ζονται καθηγήτριαι τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὰ ἐκπαιδευ- τήρια ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι μόνον ὁ ἱερεὺς δύναται νὰ δημιουρ- γήσῃ ὑγιά καὶ ἀληθῆ θρησκευτικὴν ἀτμόσφαιραν ὡς φροεῦς τῆς θείας χάριτος καὶ πεπρωτισμένου διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν. Ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἐνήργησε παρὰ τῇ ρουμανικῇ κυβερνήσει καὶ ἡ κατηχητικὴ ἐν Ρου- μανίᾳ ὀργάνωσις.

—Ἐπ' ἐσχάτων παρετηρήθησαν ἐν Ρουμανίᾳ πολλὰ περιπτώσεις μεταστάσεως ἐβραίων εἰς τὸν χριστιανισμόν, πολλοὶ δὲ τῶν νεοφύτων μετέχουσι ζωηρῶς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Οὕτω π.χ. ὁ τέως ραββίνος Βίδερ παρουσιάζεται σήμερον ὡς εἰς τῶν μᾶλλον ζηλωτῶν ὑπερμάχων τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Πρὸ τινος ἐπεσκέφη τὴν Α. Μ. τὸν Πατριάρχην Μύρανα ἀντιπροσωπεύει 200 ἐβραίων μεμορφωμένων καὶ ἐξέφρασαν αὐτῷ τὸν ποθὸν νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα, σημαντικὸν δὲ κερφάλαιον ἀπαρτίζεται πρὸς οἰκοδόμησιν μεγαλοπρεποῦς ἐν Βουκουρεστίῳ ναοῦ, προοριζομένου ἀποκλειστικῶς διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐξ ἐβραίων χριστιανῶν. Αἱ εἰδήσεις ἀναφέρουσι, ὅτι δὲν ἐπερατώθησαν ἀκόμη αἱ περὶ τῶν προσηλύτων τούτων συνηνοήσεις, ἡ δὲ κοινωνία ἀναμένει τὸ τέρας τῶν μετὰ μέγαλον ἐνδιαφέροντος.

—Πρὸ τινος ἡ ρουμανικὴ κυβέρνησις ἐξήτησε παρὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν τὸ κλείσιμον μοναστηρίων τινῶν, ὧν οἱ μοναχοὶ ἐπέδειξαν σκανδαλωδῶς ζωηρὰν δρασίαν μεταξὺ τοῦ πληθυσμοῦ ὑπὲρ τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Ἄδεια τοῦ Μακαρ. Μητροπολίτου Λιουβίτσου ὁ διευθυντὴς τοῦ ὀρθοδόξου μητροπολιτικοῦ Οἰκοτροφείου Ἄρχιμ. Θεοφάνης ἐτέλεσεν ἐν τῷ ναῷ τῆς ἀγ. Τριάδος ἐν Βαρσοβίᾳ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου ἐνδὸς ὑπολογισμοῦ τοῦ ρουμανικοῦ στρατοῦ μετὰ τῆς μνηστῆς του εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν κατὰ παράκλησιν τῶν νεονύμφων, οἵτινες ἐγνώριζον μόνον τὴν ρουμανικὴν καὶ τὴν γαλλικὴν. Ὡς μετὰ φρασὶς ἐχρησιμοποίηθῃ ἡ τῷ 1911 ἐν Πετρούπολει ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ τότε ρωσικοῦ συνοδικοῦ τυπογραφείου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΦΙΛΛΑΝΔΙΑΣ

Ἡ ἱ. Σύνοδος τῆς ἐν Φιλανδίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπεφάσισε νὰ θεσπίσῃ ἐκκλησιαστικὸν παράσημον καὶ μετὰλλιον πρὸς ἀμοιβὴν τῶν μετὰ ἰδιαιτέρων ζήλου διακονούντων τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸ παράσημον θὰ διακρίνεται εἰς 4 βαθμοὺς καὶ τὸ μετὰλλιον εἰς δύο. Ἡδὴ δὲ ὁ Πρωθιεράρχης τῆς ἐν λόγῳ Ἐκκλησίας Ἀρχιεπίσκοπος Γερμανὸς ἀπένευσε τὸ ἐν λόγῳ παράσημον εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἐσθονίας Ἀλέξανδρον, τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, τὸν τέως ὑπουργὸν τῆς Παιδείας καὶ εἰς ἄλλους ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τοῦ κράτους.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Πρὸ τινος ἐν ταῖς αἰθούσαις τῆς μητροπόλεως Σόφιας συγκεντρωθέντες οἱ ἀπόφοιτοι τῶν θεολογικῶν ἐκπαιδευτικῶν καθιδρυμάτων, προσελθόντες ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκ πάντων τῶν μερῶν τῆς Βουλγαρίας, ἀπεφάσισαν νὰ ιδρύσωσι σωματεῖον τῶν βουλγάρων θεολόγων. Τὰ μέλη τοῦ σωματείου λίαν προσεχῶς θὰ συγκροτήσωσι καὶ ἄλλας συσκέψεις πρὸς σύνταξιν τοῦ ὀριστικοῦ καταστατικοῦ.

ΡΩΜΑ-ΓΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τὸ καθολικὸν πρακτορεῖον Breda ἀνακοινεῖ τὴν ἀκόλουθον στατιστικὴν τῶν θυμάτων τῶν ἰσπανῶν διωκτῶν τῶν θρησκευτικῶν ταγμάτων: 26 λαζαρισταί, ὧν οἱ 18 ἱερεῖς ἐτυφεκίσθησαν· 133 αὐγουστίνου ἐγκάθειρτοι, ὧν 5 ἐφονεύθησαν ἐν Μαδρίτῃ καὶ 2 ἐν Μάλαγκᾳ· 41 σαλβσιανὰ Ἰνστιτούτα ἐκ τῶν 75 κατεδαφίσθησαν ὑπὲρ τοὺς 36 μοναχοὶ ἐτυφεκίσθησαν, ὑπὲρ τοὺς 400 δὲ μοναχοὶ καὶ 66 μοναχαὶ τελοῦσιν ἔτι ἐγκάθειρτοι, καὶ ἄλλοι πολλοὶ κληρικοὶ καὶ μοναστικὰ καθιδρύματα ἐτυφεκίσθησαν ἢ ἐσυρπολήθησαν.

—Ἡ παρόξυνσις τῆς μεταξὺ τοῦ Βατικανοῦ καὶ τοῦ γερμανικοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ γνωστῆς συγκρούσεως φέρει τὸν γερμανὸν ὑπουργὸν τῆς προπαγάνδας δόκτορα Γκαϊμπελς ἐκφωνήσαντα τελευταίως λόγον, ἀποτελοῦντα δεινοτάτην ἐπίθεσιν κατὰ τινον τῶν ἐν Γερμανίᾳ καθολικῶν κληρικῶν διὰ πράξεις προβλεπομένας ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς νομοθεσίας. Ἐν τῶν συμπτωμάτων τῆς ἀλληλοπολεμικῆς ταύτης ὑπῆρξεν ἡ ὑπὸ τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως ἀπαγόρευσις τῆς ἐν Γερμανίᾳ κυκλοφορίας τῶν καθολικῶν περιοδικῶν.

—Μεταξὺ τῶν πέντε ἐπιφανῶν ἰταλῶν ἀντιπροσώπων τῆς τέχνης, τῆς ἱστορίας, τῶν γραμμάτων καὶ τῶν

ἐπιστημῶν, τῶν ἐκλεγέντων ὑπὸ τῆς βασιλικῆς Ἰταλικῆς Ἀκαδημίας ὡς τακτικῶν αὐτῆς μελῶν, εἶνε καὶ ὁ πασίγνωστος συγγραφεὺς τῆς «Ἱστορίας τοῦ Χριστοῦ» Giovanni Papini. Διὰ τοῦ ἔργου του τούτου ὁ Papini ἀπέκτησε διεθνή φήμην, διότι τοῦτο μεταφράσθη εἰς τριάκοντα γλώσσας, ἀναγινώσεται δὲ ἀκόμη μετὰ πολλοῦ τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ἐν Κίνα καὶ Ἀραβίᾳ. Διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ ὁ Papini ἀνεδείχθη οὐ μόνον ὡς ἀνθρῶπος τῶν γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ ὡς φιλόσοφος καὶ ποιητής.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἀνδρέου Φυτράκη, Βοηθοῦ ἐν τῷ Θεολογικῷ Σπουδαστηρίῳ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ὁ Χριστιανισμὸς καὶ τὰ ποσβλήματα τῆς ἐποχῆς μας. Ἀθήνη, 1937.

Ἐπετηρὶς τοῦ Φοιτητικοῦ Θεολογικοῦ Συνδέσμου (1935—1936) Τύποις «Φοίνικος» 1937.—Κατ' αὐτὰς ἐξεδόθη τὸ γ' τεῦχος τῆς ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ δημοσιευομένης φοιτητικῆς ταύτης Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, περιέχον, ὡς συνήθως, τὰ δοκιμώτερα τῶν φοιτητικῶν φροντισμάτων, ἀπανα συντάσσονται ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν καὶ ἐποπτεῖαν τῶν Καθηγητῶν αὐτῆς κατὰ τὰ ἐπιστημονικὰ αὐτῶν φροντιστήρια. Κατὰ τὰ ἀρχήθην δεδωμένα, τῶν φροντισμάτων τούτων προτάσσεται ἀρθροῖδιον τοῦ Καθηγητοῦ κ. Κ. Δουβουζιώτου ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ κληροὶ οὐ μενετοί», μεθ' ὃ ἀκολουθοῦσι τῶν φοιτητῶν Γ. Δεληγεώργη μεταφραστικῶν καὶ ἐφημεριτικῶν δοκίμιον εἰς τὸ Ἱερ. 1, 1-19, Γ. Χατζοπούλου Αἱ ἠρηλότεραι θρησκευτικαὶ ἰδέαι τοῦ Ψαλτηρίου, Φ. Καραμάνη Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς ἐκκλησ. ἱστορίας τῆς Δεσβου καὶ τῶν παλαιοχριστιανικῶν μνημείων αὐτῆς; μετὰ σχεδιαγραμμάτων τῶν τελευταίων, Κ. Φαγορένη Περὶ τῶν ἐκκλησ. δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας καὶ Α. Ἰγλέση Ἐπίσχεψις εἰς τὸ νοσοκομεῖον Ἀνδρέου Συγγροῦ. Μετὰ τὰς φοιτητικὰς ταύτας διατριβὰς ἔπεται Κατάλογος τῶν ἐν τῷ Θεολογικῷ Σπουδαστηρίῳ ἀποκαϊμένων χειρογράφων συντεταγμένους ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ τοῦ Σπουδαστηρίου τούτου κ. Α. Φυτράκη. Τὸ τεῦχος κατακλείεται ὑπὸ τοῦ τμήματος τῶν χρονικῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τῆς καθ' ὅλον φοιτητικῆς κινήσεως κατὰ τὸ ἔτος 1935—36, ἀφιερῶνται δὲ εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἰαζεκήλ «ἀνθ' ὧν εὐεργετῆται τοὺς θεολόγους φοιτητάς».

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Κεφαλληνίας

Προκειμένου νὰ διενεργηθῇ ἐκλογὴ τακτικῶν ἐφημερίου διὰ τὸν ἱερόν ναόν Ἀναλήψεως Ἀργοστολίου καὶ τὰ χωρία Ραζάτα, Μοντεσαντάτα, Κοσιάνα, Ἀτσουπάδες, Ἀργίνια, Καπανδρίτη, Τζανάτα, Ζ'ρβάτα, Νσοχώριον, Ἀθήρα, Φαβατάτα, καὶ Β'υνὶ τῆς καθ' ἡμᾶς; ἱεράς μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς ἐνορίας ταύτας, ὅπως μέχρι τῆς 20 Ἰουνίου ἐ. ἔ. ὑπεβλάσωσιν ἡμῖν τὰ συμπύλωσ; τῷ ἄρθρῳ 83 τοῦ κοδ. νόμου 543ἃ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικὰ διὰ τὴν ἀνακήρυσιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων ἐφημερίων. Ἐν Ἀργοστολίῳ τῇ 17 Μαΐου 1937. Ὁ † Κεφαλληνίας Γερμανός.

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διευθύνουσα Ἐπιτροπεία :

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Κίτρους ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
† Ὁ Μεσσηνίας ΠΟΥΛΚΑΡΗΟΣ

Ἰπεθύνας, Π. Σ. Μανωλέσης

Τύποις «Φοίνικος» οἰκὸς Δεοννῶτων 4 ἀρ. Τηλ. 54-229